

8. SINIF 8. TEMA ÇALIŞMA FASİKÜLÜ

TÜRKÇE

Bu kitapçık KONYA Ölçme Değerlendirme Merkezi
tarafından hazırlanmıştır.

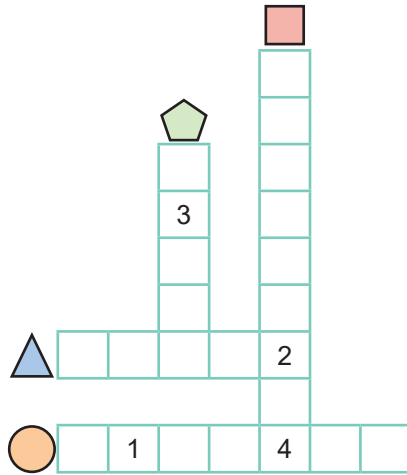
1.

Su Kirliliğinin Nedenleri

Şehirleşme ve sanayileşme sonucu inşa edilen yapılar, çeşitli atıklar meydana getirmektedir. Endüstri kuruluşları bu atıklardan kurtulmak için denizleri, akarsuları kirletmektedir. Su kirliliğinin en önemli nedeni bu atıklardır. Bu konuda yalnızca endüstriyi suçlamamak gerekir çünkü evsel atıklar da su kaynaklarını kirletmektedir. Bazı bireyler, evsel atıklarının çok fazla olmadığı iddiasında bulunabilmektedir ancak dünya nüfusu düşünüldüğü zaman evsel atıkların ne kadar büyük boyutlarda olacağı tahmin edilebilmektedir. Unutulmamalıdır ki kirlenen sular daha büyük felaketler şeklinde yine insanlığa geri dönecektir.

Bu metindeki bazı sözcüklerin anlamları   simgeleriyle gösterilmiştir. Bu sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yerleştiriniz.

	Evde kullanımdan düşmüş, eskimiş, yıpranmış veya çöp durumuna gelmiş maddeler.
	Genişlik, kapsam.
	Büyük zarar, üzüntü veya sıkıntılara yol açan olay veya durum.
	Toplumları oluşturan ve düşünsel, duygusal, iradeyle ilgili nitelikleri toplum içinde belirlenen insanların her biri, fert.

ŞİFRELİ SÖZ			
1	2	3	4

Numaralanmış kutucuklarda yer alan harflerin oluşturduğu “Şifreli Sözcük” aşağıdakilerden hangisidir?

A) ETİK

B) ETEK

C) ETKİ

D) KETE

2.

Aşağıdaki özdeyişlerde altı çizili sözcüklerin hangi anlamı karşıladığını bulunuz.

Doğru seçimleri yaparak ulaştığınız heceleri boş bırakılan kutulara sırasıyla yazarak Cenap Şehabettin'e ait özdeyişi de tamamlayınız.

Doğru düşündüğüne inanan, yanlış fikirlerle savaşmak zorunda kalır. (M. Kaplan)

CA İki nokta arasındaki en kısa çizgi

A Akla, mantığa, gerçeğe veya kurallara uygun.

Bir okul **açan**, bin hapisane kapatır. (Victor Hugo)

LIN Bir kuruluşu, iş yerini işler duruma getirmek.

LİS Bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek.

Ne kadar bilersen **bil**, söylediklerin karşındakinin anlayabileceği kadardır. (Mevlâna)

MAK Tanımak, hatırlamak.

TE Bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak.

Dünyayı **değiştireceğini** iddia edecek kadar çılgın olanlar, dünyayı değiştirenlerin kendisidir. (Steve Jobs)

MİZ Bir şey verip yerine başka bir şey almak.

Rİ Başka bir biçime sokmak, değişikliğe uğratmak.

İmkânsıza ulaşmanın tek **yolu**, onun mümkün olduğuna inanmaktır. (Lewis Carroll)

DİR Bir amaca ulaşmak için başvurulması gereken çare, yöntem.

LİK Davranış, tutum, gidiş veya davranış biçimi.

ŞİFRELİ SÖZ:

En verimli yağmur,

(3 ve 4. etkinlikleri "Scooter" Bilmecesi adlı metne göre yapınız.)

"Scooter" Bilmecesi

Son zamanlarda kullanımı yaygınlaşan "scooter"lar ile ilgili yasa teklifinin Meclis Çevre Komisyonundaki görüşmeleri renkli anlara sahne oldu. Yasalaştığında kullanım hızı saatte 25 kilometreyle sınırlanacak olan elektrikli "scooter"ın hangi adla yasaya gireceği tartışıldı.

Komisyonadaki bir yetkili konuyla ilgili "Türk Standartları Enstitüsünde 'scooter' olarak geçmektedir. Biz de mecburen öyle kullandık. Türk Dil Kurumu ile görüştük, onların önerileri de var. 'Basgit' ya da 'bingit' sözcüklerini teklif ettiler. Ama dünyanın her yerinde şu an 'scooter' ismi çok yaygın. Aynı 'televizyon' gibi 'scooter' da yakında herkesçe kullanılmaya başlanacak. Maalesef artık özellikle çocuklar bu alete 'scooter' diyor. Umarım yakın zamanda bu sözcüğe herkesin severek kullanacağı bir Türkçe karşılık buluruz." ifadelerini kullandı.

3. Bu metinden hareketle hangi çıkarımlara ulaşılabilir? İşaretleyiniz.

- Komisyonada, "scooter" sözcüğünün yasada hangi isimle anılacağı konuşulmuştur.
- Haberde sözü edilen ulaşım aracı, doğa dostudur.
- Bir sözcüğün yazımı konusunda başvurulacak ilk yer Türk Standartları Enstitüsüdür.
- Yasa teklifinde "scooter" ifadesi kullanılmıştır.
- Türk Dil Kurumunun "scooter" sözcüğüne karşı önerdiği sözcüklerden biri "bingit"tir.
- Dünyada "scooter" kullanımında yaygın olan kural, hızının saatte 25 kilometreyi geçmemesidir.

4. Metinde kullanılan "renkli" sözcüğünün anlam özelliğini bulup işaretleyiniz.

- Gerçek anlam, bir kelimenin aklımıza ilk gelen anlamıdır.
- Bir ilgi veya benzetme sonucu sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamlara mecaz anlam denir.
- Bir sözcüğün bilim, sanat, spor ya da meslek alanına özgü kavramları karşılamasıyla kazandığı anlama terim anlam adı verilir.

5. Aşağıda verilen deyimleri anlamları ile eşleştiriniz.

a	Deveye hendek atlatmak	Delirmek veya bunalım içinde bulunmak
b	Kuş sütü ile beslemek	Birine yapılması çok zor, hemen hemen imkânsız olan işleri yaptırabilmek
c	Tavşana kaç, tazıya tut demek	İki tarafı; karşıt davalarında birbirlerine karşı kışkırtmak, ikili oynamak
d	Dut yemiş bülbüle dönmek	Eksiksiz, özenli bir biçimde beslemek
e	Leyleği havada görmek	Çok gezmek
f	Keçileri kaçırmak	Neşe ve konuşkanlığını yitirmek, susmak

6. Farklı milletlere ait atasözleri de vardır ve bu sözlerin kimileri anlam bakımından bizim atasözlerimize benzemektedir. Aşağıda dilimizdeki atasözleri ile farklı milletlere ait atasözleri verilmiştir. Anlam olarak birbirine yakın olan atasözlerini birbiriyle eşleştiriniz. Eşleştirme sonucunda numaralara karşılık gelen harfleri doğru olarak yerleştirip şifreyi bulunuz.

Ülkemizde Kullanılan Atasözlerinden Örnekler

- (S) Öfke ile kalkan ziyanla oturur.
(S) Terzi kendi söküğünü dikemez.
(K) Rüzgâr eken fırtına biçer.
(I) İlk vuran okçudur.
(A) Ardıcın közü olmaz, yalancının sözü olmaz.

Farklı Ülkelerin Atasözlerinden Örnekler

1. **Hindistan:** Soğan doğrayan gözyaşı döker. ()
2. **Tanzanya:** Önde giden suyu içer. ()
3. **Japonya:** Kızgın adam hayatta girdiği tüm savaşılarından yenik ayrılır. ()
4. **Azerbaycan:** Çıra dibine ışık vermez. ()
5. **İspanya:** Yalanın bacağı kısadır. ()

ŞİFRE:

1

2

3

4

5

7. Aşağıdaki deyimleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

1.	etekleri zil çalmak
2.	incir çekirdeğini doldurmamak
3.	nam almak
4.	yükte hafif, pahada ağır
5.	etekleri tutuşmak
6.	göze çarpmak
7.	burnunda tütme
8.	kulak asmamak
9.	küplere binmek
10.	hafife almak

a.	tanınmak, ünü her yerde duyulmak
b.	çok telaşlanmak, heyecanlanmak
c.	çok sinirlenmek
ç.	taşınması kolay, değerli eşya (altın, elmas gibi)
d.	çok sevinmek, büyük bir sevinç yaşamak
e.	küçük görmek, önem vermemek
f.	çok az veya çok önemsiz, önemi olmayan
g.	çok özlemek
ğ.	aldırmamak, önem vermemek, dinlememek
h.	görünüşü ile dikkati üzerine çekmek

8. Mecaz anlam, bir sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamdır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde "ağır" sözcüğü mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Hasta durumdayken ağır eşyalar taşımam.
- B) Yaşına göre ağır bir sorumluluk almış.
- C) İki yaşındaki çocuk ağır topu kaldırmaya çalıştı.
- D) Yaşlı adam, ağır adımlarla sokaktan geçti.

9. "Burnunun dikine gidince en çok zararı kendisi gördü." cümlesinde altı çizili deyimle anlatılmak istenen aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Daha önce beğenmediği bir durumu kabul etmek
- B) Çok sevinçli olmak
- C) Öğüt dinlemeyerek kendi bildiği gibi davranmak
- D) Her şeye hazırlıklı olmak

10. Aşağıdakilerin hangisinde "söylemek" kelimesi, karşısında verilen anlama uygun kullanılmamıştır?

- A) Mahalleye ambulans geldiğini herkese söyledi. (Haber vermek)
- B) Akşam eve yemek söyledik. (Sipariş etmek)
- C) Bu görüştekiler dilde sadeleşmeyi söyledi hep. (Tahmin etmek)
- D) Ahmet'e toplantıda konuşulanları söyledim. (Bildiğini sözle anlatmak)

11. Aşağıdakilerin hangisinde "batmak" sözcüğü "tedirgin etmemesi gereken şeylerin tedirgin etmesi" anlamında kullanılmıştır?

- A) Bazı kimselere para batar, harcayacak yer ararlar.
- B) Bu düzen Bizans'ın kuruluşundan batışına kadar sürdü.
- C) Güneş, renksiz bulutlar altında batıyordu.
- D) Geçen yıl açılan, köşedeki dükkân geçen ay batmış.

12. Anagram, bir sözcük oyunudur. Bu oyunda bir kelimeyi oluşturan harflerin yerleri değiştirilerek yeni sözcükler oluşturulur. Örneğin "Melike" sözcüğünün harfleri kullanılarak "Kelime" sözcüğü türetilebilir.

Buna göre aşağıdaki kelimelerden hangisinin anagramı yanlış verilmiştir?

- A) Gündüz- Düzgün
- B) Emlak-Kalem
- C) Tilki-Kilit
- D) Körük-Kürek

13. Aşağıdaki tabloda verilen cümlelerin anlam özelliğini (neden-sonuç, amaç-sonuç, koşul, beğeni, üzüntü, pişmanlık, kararsızlık, sitem) örnekteki gibi karşılıklarına yazınız.

Cümle	Anlam özelliği
1. Hastalandığından okula gelemedi.	Neden-sonuç
2. Şairin son kitabında kullandığı dil çok etkileyici.	
3. Kitabımı geri vermek üzere alabilirsin.	
4. Tüh, son vapuru da kaçırdık!	
5. Sınav sonucunda hangi lise türünü seçeceğimi bilemedim.	
6. Sinemaya bilet almak üzere evden çıkıp çarşıya gitti.	
7. Yağmur yağdığı için bir yere saklandı.	
8. Ders çalışırsan başarılı olursun.	
9. Gitmeden haber verebilirdin!	
10. Gençliğimde daha çok kitap okumalıyım.	
11. Dinlenmek için bir yere oturdu.	

14. Aşağıdaki tabloda verilen cümleleri kanıtlanabilirlik açısından değerlendirip (öznel cümle, nesnel cümle) örnekteki gibi karşılıklarına yazınız.

Cümle	Kanıtlanabilirlik
1. Masanın üzerinde iki tane bardak vardı.	Nesnel cümle
2. Meram ilçesinde yaşamak insanı mutlu ediyor.	Öznel cümle
3. Dışarıda yayla ve mercimek çorbası dışında çorba içilmez.	
4. Yazar, son kitabında bazı insanların gamsızlığından ve vefasızlığından da bahsetmiş.	
5. Dükânâna birbirinden lezzetli yüz yirmi adet ürün gelmişti.	
6. Binanın mimarisi çok güzel görünüyor.	
7. Ay ışığında dışarıda dolaşmak gibisi var mı?	
8. Bilgisayar tamircisine gittiğimde işletim sistemi yazılımının lisanslı olmadığını acı bir tecrübeyle öğrendim.	

15. Aşağıdaki açıklamalardan doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” koyunuz.

() “Beşerî faktörlere bağlı olarak doğada meydana gelen bozulmalara çevre kirliliği denir.” cümlesinde tanımlama yapılmıştır.

() “Toprak kirliliği, tarımsal arazilerdeki verimliliğin düşmesine neden olur.” cümlesi öznel yargı bildirir.

() “Gürültü kirliliği kalabalık şehirlerde daha çok görülüyor.” cümlesinde karşılaştırma vardır.

() “Son yıllarda çevre kirliliğini önlemek için somut birçok adım atıldı.” cümlesi neden-sonuç bildirmektedir.

() “Çocuklar için açılan doğa kampları da bu etkinlikler arasında yer alıyor.” cümlesinde örneklendirme vardır.

() “Topraktaki kirlilik oranı arttıkça birçok böcek türü yok olur ve ekolojik denge bozulur.” cümlesi koşul bildirmektedir.

16. Üslup; bir yazar, şair veya eseri diğerlerinden farklı kılan anlatım yönüdür. Bir edebî eserde, sözlü veya yazılı anlatımda verilmek istenen öz, düşünce, duygu ve muhteva ise "içerik" kavramı ile açıklanır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin üslupla mı yoksa içerikle mi ilgili olduğunu bularak işaretleyiniz.

Örnek Cümleler	İçerik	Üslup
1. Şair; şiirlerine, kendi dünyasının bütün dünyaya hitap edebilecek yanlarını yansıtıyor.		
2. Onu okuyan herkes eserlerinde kendi hayatından bir şeyler bulabiliyor.		
3. Eserde sade ve akıcı bir dil kullanan yazar bunu diğer kitaplarına da yansıtıyor.		
4. Sanatçı, ilk hikâyesinde küçük bir kasabanın kendi hâlindeki sorunlarına değinmiş.		
5. Samimi ve sıcacık anlatımıyla yazar, çocukların ilgisini çekebilecek konulara da değiniyor.		
6. Kelimelerini özenle seçen sanatçı, bireyin doğaya özlemini akıcı ve anlaşılır bir anlatımla aktarmaya çalışmıştır.		
7. Eserde, günlük hayatın samimi deyişlerini ve sokak dilinin bütün inceliklerini görebilirsiniz.		

Siz de aşağıdaki tablodaki işaretlemelere uygun bir biçimde, okuduğunuz veya dinlediğiniz bir eserin/ sanatçının üslup ve içerik özelliklerini yansıtan cümleler kurunuz.

İçerik	Üslup	Örnek Cümlelerim
	X	
X		
X	X	
	X	
X		
X	X	

17. Aşağıdaki cümlelerde yer alan anlatım bozukluklarını bulup sebebini karşısına yazınız. Anlatım bozukluğu olmayan cümlelerin başındaki harfleri ise sırasıyla aşağıdaki kutucuklara yazarak şifreyi bulunuz.

Harf	Cümle	Anlatım Bozukluğunun Sebebi
K	Akşamki programda ekonomik ve sağlık faaliyetleri ile ilgili sunum yapıldı.	
A	Köyünden yıllarca ayrı kalmış, çok özlemişti.	
L	Göbeklitepe'ye yapacağı ziyareti iptal etti fakat rahatsızlığı sebebiyle dinlenmesi gerekiyordu.	
V	Yazın o sıcak günlerinde evimizin kenarındaki dereye serinlerdik.	
S	Bayrama yakın bir zamanda alışveriş yapıp evi temizlemeye başladılar.	
E	Martılar, kendilerine atılan simit parçalarını iştahla yiyordu.	
M	Son teknolojiyle üretilen cihazlar, insanlara pek çok kolaylık sunuyorlar.	
F	Sen ve Sezen, bugün yapılan değerlendirme sınavına katılmamışsınız.	
T	Dedesini her zaman arar, elinden geldiğince destek olurdu.	
İ	Her zaman bu çorak toprakları işlemekle uğraştı, pes etmedi.	
N	Herkes ondan para istiyor, durumu nasıl diye sormuyordu.	
A	Ali, kardeşini ikna etmek için elinden geleni yaptı.	
R	Binbir çeşit çiçeklerin satıldığı bu koca iş yeri yakında kapanacak.	
I	Tarhana çorbasını çok, üzümlü kurabiyeyi hiç sevmezdim.	

Yüklem Eksikliği

Çatı Uyuşmazlığı

Tamlama Yanlışlığı

Özne-Yüklem Uyumsuzluğu

Zarf Tamlayıcısı Eksikliği

Özne Eksikliği

Yer Tamlayıcısı Eksikliği

Yanlış Bağlaç Kullanımı

Nesne Eksikliği

ŞİFRE:

18. Kişiden kişiye değişebilen göreceli duygu ve düşünceler öznel ifadelerdir. Herkes için gerçekliği veya doğruluğu kabul edilen, birtakım ölçütlerle gözlemlenebilen ve kanıtlanabilen cümleler ise nesnel yargılardır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisi kanıtlanabilirlik açısından diğerlerinden farklıdır?

- A) Üç yüz sayfadan oluşan bir kitap kaleme almış.
- B) Bölgenin en büyük marketi bir kilometre ileride.
- C) Sitenin toplantısı pazar günü saat 19.00'da başlayacak.
- D) O restoranın yemeklerindeki lezzet başka yerde yok.

19. Cümlede gerçekleşen olayın, durumun veya yargının gerçekleşme gayesinin birlikte verildiği cümleler amaç-sonuç ilişkisi taşıyan cümlelerdir. Örneğin "Kitap okuyayım diye odama çekildim." cümlesinde odaya çekilme işi kitap okumak amacıyla yapılmıştır. Bazen cümleler amaç anlamı taşımasına karşın o amacın sonucundan bahsetmeyebilir.

Buna göre aşağıda verilen cümleler, amaç-sonuç ilişkisi dikkate alınarak gruplandığında hangisi dışta kalır?

- A) Ansızın ilham geldiğinde yazarım diye cebinde hep kalem ile bir miktar kâğıt taşırdı.
- B) Senin sevgini kazanmak için bunca derde, kedere yıllarca katlanmadım mı ben?
- C) Arılardan alacağı bir çita bal için neredeyse altı ay geceli gündüzlü çalışıyordu.
- D) Bir trafik polisi olsaydım eğer trafik kurallarına uyan herkesi ödüllendirmek isterdim.

20. Öznel yargı, kişisel duygu ve düşünceler içeren, kanıtlanamayan yargılardır. Örneğin, "Yağmur damlaları şiir yazmamı sağlıyor." cümlesi söyleyenin duygu ve düşüncesini içeren, kanıtlanamayan bir yargıdır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisi öznel yargı içermektedir?

- A) Derginin gelecek ay sadece elektronik ortamda yayımlanmasına karar verildi.
- B) Mutfaktaki bardağın yere düşmesi ile küçük kedimiz Tekir'in zıplaması bir oldu.
- C) Yazarın son kitabında kullandığı dil, önceki gibi bizi bizden alan türden değil.
- D) Evin zili bozuk olduğundan gelen misafirler kapıdaki tokmağı kullandılar.

21. O gün evde durmak istemedim. Dışarıda biraz yürümek, farklı yerlere gitmek istedim. Aradan biraz vakit geçtikten sonra ne yapacağımı bilemedim ve boş sokaklarda öylece dolaşım.

Bu metindeki altı çizili cümlede aşağıdaki anlam özelliklerinden hangisi vardır?

- A) Şaşıрма
- B) Kararsızlık
- C) Koşul
- D) Beğeni

26.

Aşağıdaki metinlerin karşlarına anlatım biçimlerini yazınız.

Öyküleme

Açıklama

Tartışma

Betimleme

1.	<p>Tiyatro mu yoksa orta oyunu mu üstün? Bence tiyatro orta oyunundan üstün bir sanattır. Orta oyununda sadece güldürü vardır. Amaç seyirciyi güldürmektir. Tiyatro öyle değildir. Çünkü tiyatro çok boyutlu bir sanattır. O kimi zaman güldürür, kimi zaman ağlatır. Güldürürken de ağlatırken de seyirciyi eğitir, ona bir şeyler verir. Çünkü amacı insana bir şeyler katmaktır. Bu da onun orta oyunundan üstün olduğunu göstermektedir.</p>	
2.	<p>Adalarda oturanlar, akşamüzeri iskeleye çıkıp gelenleri karşılar, gidenleri uğurlarlar; gençler arkadaşlarıyla buluşur, yaşlılar çay bahçelerinde söyleşirler. Saat dokuza gelince herkes evine dönmüş, sofraya oturmuş olur. Adalara gezmeye gelen birkaç kişi dışında kimseleri göremezsiniz ortalıkta.</p>	
3.	<p>Kış aylarında sazan balığı avlamak, diğer mevsimlere nazaran çok daha zordur. Bu aylarda su yüzeyi çok soğuk olduğu için sazanlar, yaşadığı göletlerin en derin yerlerine gider ve kolay kolay sığ bölgelere uğramazlar zira göletlerin en derin yerleri, kış aylarında en sıcak alanlardır. Suyun soğukluğundan dolayı hareketsiz kaldıkları için de yemlenme ihtiyacı hissetmezler. Doğal olarak oltadaki yemi bir sazanın önüne denk getirmediğiniz sürece kışın sazan yakalamanız neredeyse imkânsızdır.</p>	
4.	<p>Bulduğumuz yer denizden bin beş yüz metre kadar yüksekte idi. Karşıda Burhaniye'nin arkasında yatan Madra Dağları şekilsiz bir yığından ibaretti. Güneşin altında göz kamaştırıcı pırıltılarla yanan deniz, ta uzaklarda açıklı koyulu gölgelere bürünen Midilli Adası'na kadar uzanıyor, bunun sağ yanından geçerek ufukta sisler içinde gökle birleşiyordu. Kazdağı'nın körfeze kadar yaklaşan eteklerini sayılamayacak kadar çok, her biri başka renk ve biçimde, irili ufaklı dağlar ve tepeler çeviriyordu. Arkamızda Sarıkız, bu dağların en yüksek tepesi, ağaçsız başını beyaz bulutlara uzatıyordu.</p>	

27. Aşağıdaki metinlerin özellikleriyle ilgili verilen bilgilerden doğru olanları “D”, yanlış olanları “Y” ile işaretleyiniz.

Yine günlerden bir gün Oğuz Kağan, Tanrı'ya yalvarmakta idi. Karanlık bastı. Gökten bir gök ışık indi. Güneşten ve aydan daha parlaktı. O ışığın içinde yalnız oturan çok güzel bir kız vardı. Başında parlak bir beni vardı, demir kazık gibi idi. O kız öyle güzeldi ki gülse Gök Tanrı gülüyor, ağlasa Gök Tanrı ağlıyordu. Oğuz Kağan onu görünce aklı başından gitti, sevdi, aldı.

	Olağanüstü olaylar anlatılmıştır.
	Öyküleyici bir metindir.
	Konuşturma sanatı kullanılmıştır.

Medya, gün geçtikçe etki sahasını ve önemini artıran araçlar bütünüdür. Bireylerin medya ve medya araçları ile olan yoğun etkileşimi, bu kavramın bireyler tarafından nasıl algılandığı sorununu da beraberinde getirmiştir. Medya ile insan arasındaki ilişkilerin tam ve detaylı olarak anlaşılabilmesi için bireylerin zihninde oluşan medya algısının anlaşılması gerekmektedir. Yapılan bir araştırmada ortaokul öğrencileri medyayı çoğunlukla kitap, pusula, ansiklopedi, kütüphane ve dünya gibi varlıklara benzeterek medyayı, bilgi edinmek için bir başvuru kaynağı ve katılım ortamı olarak algıladıklarını göstermiştir. Söz konusu araştırmada öğretmenler ise medyayı çoğunlukla ayna, deniz, okyanus, rehber, hipnoz eden araç, dedikoducu insan, dünya, sihirli değnek gibi varlıklara benzetmiş, onun etkileme ve yönlendirme özelliğine gönderme yapmışlardır.

	Bilgilendirici bir metin özelliği göstermektedir.
	Sayısal verilerden yararlanılmıştır.
	Düşüncelerin ispatlanmasına çalışılmıştır.
	Açıklayıcı bir anlatım tarzı ile yazılmıştır.

28. Aşağıdaki metinlerin karşlarına türlerini yazınız.

Destan	Hikâye
Makale	Deneme

1.	(...) Muhsin Çelebi; çekinmeden, sıkılmadan, ezilip büzülmeden çok rahat bir hareketle kendine gösterilen şilteye oturdu. Sadrazam hâlâ ellerinde tuttuğu kıvrık kâğıtlara bakarak içinden, "Ne biçim adam? Acaba deli mi?" diyordu. Ama hayır... Bu çelebi, çok akıllı bir insandı! Yiğide, alçağa gerek duymayacak kadar bir serveti vardı. Çamlıca Ormanı'nın arkasındaki büyük mandırayla büyük çiftliğini işletir, namusuyla yaşar, kimseye eyvallah demezdi. Yoksula, zayıflara, gariplere bakar, sofrasından konuk eksik olmazdı.(...)	
2.	Kendimi kaptırmamaya çalıştığım çocukça, yakışsız bir huyumuz vardır: Dertlerimizle dostlarımızı acındırmak, kendimize vah vah dedirtmek. Başımıza gelenleri büyütür, şişirir; karşımızdakini ağlatmak isteriz neredeyse. Başkalarını kendi dertleri karşısında soğukkanlı gördük mü överiz ama soğukkanlılığı bizim dertlerimize karşı gösterdiler mi darılır, kızarız. Dertlerimizi anlamaları yetmez, yanıp yakınmalarını isteriz. Oysaki insan, sevincini uzun uzadıya anlatmalı, üzüntülerini kısaltarak. Kendine yok yere acındıran, gerçekten dertli olunca acınmamayı hak eder.	
3.	Yapılan bir araştırmada günde en az 3-4 saat akıllı telefon kullandığını söyleyen 583 öğrencinin %57'si (333 öğrenci) ara sıra kitap okuduğunu ya da hiç kitap okumadığını belirtirken, akıllı telefona sahip olup da çok sık kullanmayan 1883 öğrencinin yaklaşık %61'i (1161 öğrenci) ise genellikle ya da her zaman düzenli kitap okuduğunu belirtmiştir. Araştırma sonucunda akıllı telefon kullanma sıklığının, öğrencilerin düzenli kitap okuma alışkanlığını doğrudan etkilediği tespit edilmiştir.	
4.	Dört yüz yıl boyunca Ergenekon'da sayıları çoğalır, artık oraya sığmazlar. Bir araya gelip Ergenekon'un dışında bir ülke olduğunu, atalarının bir zamanlar orada yaşadığını, savaştan dolayı buraya geldiklerini konuşurlar. Artık güçlendiklerini, buraya sığmadıklarını ve buradan çıkmak gerektiğini konuşurlar ancak buraya hangi geçitten geldiklerini bulamazlar. Çıkacakları bir geçit bulamayınca bir demirci, dağın bir kısmının demirden oluştuğunu ve orayı eriterek yol açabileceklerini söyler. Herkese odun ve kömür vergisi salarlar ve ateş yakarak demirden dağı eritirler. Bir yüklü devenin geçebileceği kadar bir yol açılır. İl Han'ın soyundan gelenler, dört yüz yıl sonra güçlenmiş olarak eski yurtlarına döner ve atalarının öcünü alırlar.	

29. “Toplumsal hayat bir düzen gerektirir. Düzen kurallarla sağlanır. Bu kurallar uyumlu, adaletli ve huzurlu yaşamın temel eserdir. Toplumda herkes istediği gibi davranırsa karmaşa çıkar, toplum hayatı çekilmez olur. Toplum huzuru için kurallara uymak her vatandaşın görevidir.”

Buna göre aşağıdaki gazete haberlerini inceleyiniz. Toplumsal kuralların ihlal edildiği örnekleri içeren haber metinlerinin başındaki kutucuklara “X” işareti koyunuz.

1. Metin: ÖNCELİK YİNE ARAÇTA

Trafik cezalarını artıran yasa değişikliğine rağmen, yaya geçitlerinde önceliği yayalara tanıyan sürücü neredeyse yok! Yaya geçitlerinde, yayalara geçiş önceliği vermeyen sürücülere uygulanacak cezanın, 235 TL'den 488 TL'ye çıkarılmasına rağmen sürücüler yayalara yol vermemeye devam ediyor. Ceza oranındaki artışın Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesinin ardından denetim yapılan birçok yaya geçidinde araçların yayalara yol vermediğine tanıklık edildi.

2. Metin: SİLİVRİ'DE DENETİM

Silivri'de hafta sonu denetimlere ağırlık verildi, bu denetimlerden biri de engelli vatandaşlara ait yollarda yapıldı. Silivri Belediyesi tarafından ilçenin pek çok sokak ve caddesinde görme engelli vatandaşlar için yapılan “görme engelli” yollarını işgal eden sürücülere trafik ekipleri tarafından cezai işlem uygulandı. Silivri Emniyet Müdürlüğü Trafik Büro Amirliği ekipleri, sarı çizgilerin üzerine park eden sürücülere cezai işlem uygulayarak hatalı park eden otomobilleri çekici yardımıyla kaldırdı.

3. Metin: 13 YAŞINDAKİ ÇOCUKTAN ÖRNEK DAVRANIŞ

Evinden ekmek almak için çıkan Hamza Çakmak, mahallesinde yürürken yol kenarında bir çanta gördü. İçinde para olduğunu fark eden Çakmak, Şarköy İlçe Emniyet Müdürlüğüne giderek, durumu anlatıp çantayı teslim etti. Polis, yaptığı incelemede çantanın sahibini belirledi. Emniyete gelerek içinde 42 bin lira parası bulunan çantayı teslim alan çanta sahibi, Hamza Çakmak'a teşekkür etti.

4. Metin: KAN BAĞIŞLAYIP YAĞ KAZANDILAR

Keşan Belediyesi ve Türk Kızılayı Edirne Kan Merkezi tarafından Cumhuriyet Meydanı'nda düzenlenen ve kan bağışında bulunanlara belediye tarafından 5 litrelik ayçiçek yağı hediye edilen kampanya, yoğun ilgi gördü. Sabahın erken saatlerinde kan bağışı çadırına gelenler, form doldurarak sıraya girdi. Zabıta ekipleri, sırada bekleyenleri sosyal mesafe kuralına uymaları konusunda sık sık uyardı. Kan bağışında bulunan ilk 300 kişiye belediye tarafından 5 litrelik ayçiçek yağı hediye edildi.

5. Metin: YURT İÇİNDE TOPLANAN HURDA KÂĞIT YETERSİZ

Atık Kâğıt Geri Dönüşüm Sanayicileri Derneği üyeleri İstanbul'da bir araya geldi. Kâğıt sanayicileri, hurda kâğıt ithalatını, ihracat yapmak amacıyla gerçekleştirdiklerini ve toplanan yerli hurda kâğıdın sanayi üretimi için yeterli olmadığını ifade ettiler. İhracatı artırarak ekonomiye can suyu olmayı sürdürmek istediklerini ifade eden sanayiciler, “Türkiye'de toplanan hurda kâğıdın tamamını satın aldığımız hâlde üretim için yeterli olmuyor.” dedi.

30. 1928 yılında İstanbul'da dünyaya gelen Ara Güler, ilk fotoğraf makinesini 22 yaşında eline aldı. Pek çok ülkenin çeşitli müzelerinde fotoğrafları sergilenen Ara Güler, kendi tahminlerine göre 3 milyon kez deklanşöre bastı. "Fotoğraf, tarih olayıdır; bir makine ile tarihi durduruyorsun." diyen Güler'in kadrajına dünyanın seyrini değiştiren pek çok önemli isim de girdi. Güler, "En iyi makine, en iyi fotoğrafı çekseydi en iyi daktiloya sahip olan da en iyi romanı yazardı." sözünü ardında bırakarak 17 Ekim 2018'de aramızdan ayrıldı.

Bu metinden hareketle Ara Güler hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine kesin olarak ulaşamaz?

- A) Fotoğraf çekme uğraşına ne zaman başladığı bilinmektedir.
- B) Yurt dışındaki müzelerde sergilenen fotoğrafları Türkiye'de çekmiştir.
- C) Dünya çapında etkileri olan pek çok önemli kişiyi fotoğraflamıştır.
- D) İyi fotoğraf için yalnızca teknik donanımın yeterli olmadığını düşünmektedir.

31. Cahit Zarifoğlu'nun üslubu bazen ipekten bir Bursa şalı kadar yumuşak ve zarif bazen de çifte su verilmiş bir kılıç kadar keskindir. Kimi zaman bir baba şefkatiyle anlatır gerçekleri kimi zaman da suratımıza bir tokat gibi çarpar günlük telaş içinde fark edemediklerimizi. Dili onun kadar ustaca kullanan yazar sayısı çok değildir. Çocuklar için yazdığı Yürekdede ile Padişah ve Küçük Şehzade kitapları, her ne kadar çocuk kitabı niteliğinde olsa da aslında her yaşta insanın okuması ve kendince bir çıkarımda bulunması gereken kitaplardır.

Bu metinde düşünceleri geliştirme yollarından hangileri kullanılmıştır?

- A) Tanımlama - benzetme
- B) Örnekleme - tanımlama
- C) Tanık gösterme - karşılaştırma
- D) Karşılaştırma - benzetme

32. Masal, çocuğun hayal gücünü geliştirir, ona bambaşka bir dünyanın kapılarını aralar. Albert Einstein, "Çocuklarınızın zeki olmalarını istiyorsanız onlara masal okuyun, eğer onların daha zeki olmalarını istiyorsanız onlara daha çok masal okuyun." der. Cemal Süreya ise bu konuda, "Küçükken masal dinlememiş çocuklar, büyüdüklerinde kedi resmini bile cetvelle çizerler." demiştir. O hâlde masalın, çocuk eğitimindeki en önemli mihenk taşlarından biri olduğunu söyleyebiliriz.

Bu metinde kullanılan anlatım biçimi ile düşünceleri geliştirme yolları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Tartışma (tanık gösterme - benzetme)
- B) Açıklama (karşılaştırma - tanık gösterme)
- C) Tartışma (örnekleme - tanımlama)
- D) Açıklama (örnekleme - tanık gösterme)

33. Çeşitli şiirlerden alınan aşağıdaki parçalarda kullanılan söz sanatlarını bularak karşısına yazınız.

Bir dala konmuştu karga cenapları. Ağzında bir parça peynir vardı. Sayın tilki kokuyu almış olmalı, Ona nağme yapmaya başladı: “-Ooo! Karga cenapları, merhaba! Ne kadar güzelsiniz, ne kadar şirinsiniz!”	
Can kafeste durmaz uçar. Dünya bir han, konan göçer. Ay dolanır, yıllar geçer. Dostlar beni hatırlasın.	
Bir ah çeksem dağı taşı eritir. Gözüm yaşı değirmeni yürütür. Bu hasretlik beni dahi çürütür. Bana sıla da bir, gurbet il de bir.	
Karlar etrafı beyaz bir karanlığa gömdü. Kar değil gökyüzünde yağan beyaz ölümdü.	
Ak saçlı başını alıp eline, Kara hülyalara dal anneciğim! O titrek kalbini bahtın yeline, Bir ince tüy gibi sal anneciğim!	
Burası dünya! Ne çok kıymetlendirdik. Oysa bir tarla idi; Ekip biçip gidecektik	

- 34.** Kış; adanın bir tarafında yerleşebilmek için rüzgârlarını poyraz, yıldız poyraz, maystro, dramudana, gündoğusu, batı karayel, karayel hâlinde seferber ettiği zaman öteki yakada yaz, daha pılısını pırtısını toplamamış, bir kenara oldukça mahzun bir göçmen gibi oturmuştur. Gitmekle gitmemek arasında sallanır bir hâlde, elinde bir pasaport, çıkınında üç beş altın, bekleyen bu güzel yüzlü göçmeni, bu adada benim kadar seven hemen hiç kimse yoktur, diyebilirim...

Bu metin hakkında oluşturulmuş aşağıdaki bilgilerin doğruluğunu ve yanlışlığını değerlendirip işaretleyiniz.

Değerlendirilecek Bilgiler	Doğru	Yanlış
1. Kişileştirme sanatına başvurulmuştur.		
2. Tartışmacı anlatım kullanılmıştır.		
3. Karşılaştırma yapılmıştır.		
4. Benzetme sanatına başvurulmuştur.		

35. Aşağıdaki dizeleri uygun söz sanatları ile eşleştiriniz.

A: Benzetme

B: Kişileştirme

C: Konuşurma

D: Abartma

E: Tezat (Karşıtlık)

	Sesler liman sislerine boğulur. Gemiler yorgun ve uykuludur.
	Âlem sele gitti gözlerimin yaşından.
	Küçük bir çeşmeyim yurdumun, Unutulmuş bir dağında.
	Ah bu türküler, köy türküleri, Ana sütü gibi candan... Ana sütü gibi temiz...
	Bütün kusurumu toprak gizliyor. Merhem çalıp yaralarım düzlüyor.
	Sana çirkin dediler, düşmanı oldum güzelin.
	Akıl ersin, ermesin sevdama, Senden yanayım, dedi. Yeşeren dal, senden yana...
	Unutmakta haklısın kömür gözlüm, haklısın.

36. Tut beni arkadaşım.

İki elinle tut.

Sıkıca tut.

Ya da bırak istersen.

Bırak ve gel sen de uç benim gibi.

Uç göklere sonsuzca.

İyi ama

O zaman seni kim tutar?

Yukarıdaki dizelerde hangi söz sanatı kullanılmıştır?

A) Konuşurma

B) Kişileştirme

C) Karşıtlık

D) Abartma

37. Geniş, siyah gölgesi hayatımı kaplayan,

Tepemde kanat germiş bir kartaldır yalnızlık.

Yukarıdaki dizelerde hangi söz sanatı kullanılmıştır?

A) Benzetme

B) Kişileştirme

C) Abartma

D) Konuşurma

38. Ormanın birinde iki iyi arkadaş olan aslan ve tilki yaşarmış. Aslan cömert ve hoşgörülükken, tilki cimri ve kavgacıymış.

Yukarıdaki metinde hangi söz sanatı kullanılmıştır?

A) Konuşurma

B) Kişileştirme

C) Abartma

D) Benzetme

39.

“Bilim ve Teknoloji Festivali”nde sunum yapan Bayram, Melike, Emre, Gülşah ve Elif isimli katılımcıların, “yapay zekâ, robotlar ve insansız hava araçları”yla ilgili çalışmalarına ait izleyici beğenisi aşağıdaki çizelgede belirtilmiştir. Çizelgede boş bırakılan bölümler, sunum yapılmadığını göstermektedir.

	Yapay Zekâ	Robotlar	İnsansız Hava Araçları
1. Katılımcı	Beğenildi.	Beğenilmedi.	Yorum yapılmadı.
2. Katılımcı	Beğenilmedi.	Beğenildi.	Beğenildi.
3. Katılımcı	Beğenildi.	Beğenildi.	Yorum yapılmadı.
4. Katılımcı		Beğenildi.	Beğenildi.
5. Katılımcı	Beğenilmedi.	Beğenilmedi.	

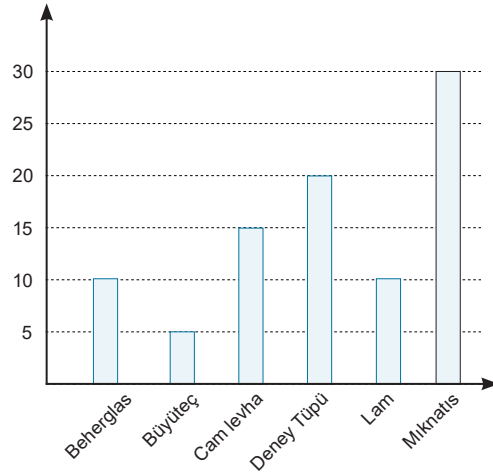
Bu kişilerin çalışmalarıyla ilgili şunlar bilinmektedir:

- * Bayram ve Elif’in, insansız hava araçlarıyla ilgili çalışmasına yorum yapılmamıştır.
- * Gülşah’ın yapay zekâ ile ilgili çalışması beğenilmemiştir.
- * Melike yapay zekâ ile ilgili sunum yapmamıştır.
- * Elif’in çalışmalarından beğenilmeyen yoktur.
- * Melike, Emre ve Elif’in sunduğu robotlarla ilgili çalışmalar beğenilmiştir.

Bu bilgilere göre 5 numaralı katılımcı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bayram B) Gülşah C) Emre D) Elif

40. Aşağıdaki grafikte bir ortaokulun fen laboratuvarındaki bazı araç-gereçlerin sayısı gösterilmiştir.

Buna göre,

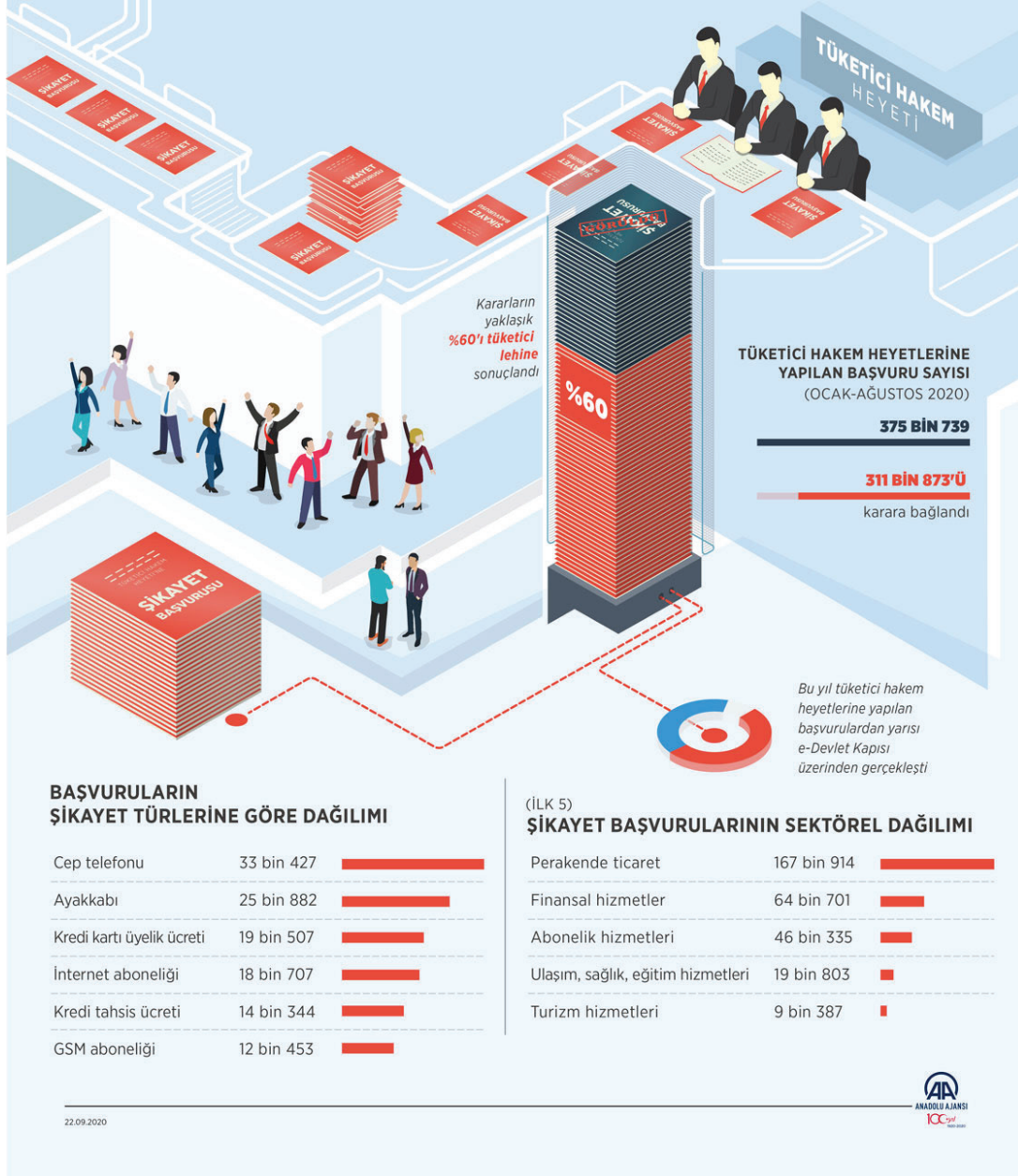
- Cam levha sayısı, mıknatıstan fazladır.
- Lam sayısı, büyüteçten fazla; deney tüpünden azdır.
- Araç-gereçler içerisinde en az lam bulunmaktadır.
- Araç-gereçler içinde eşit sayıda olanlar vardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

Tüketici en çok cep telefonu ve ayakkabıdan şikayetçi oldu

Bilinirliği her geçen yıl artan tüketici hakem heyetleri, tüketiciler ile satıcı ve sağlayıcılar arasında yaşanan uyuşmazlıkların mahkemelere yansıtılmadan, tüketiciler yönünden masrafsız ve her iki taraf açısından hızlı ve kolay çözüme bağlanması amacıyla hizmetlerini sürdürüyor

Aşağıdakilerden hangisi, bu infografikten çıkarılabilecek sonuçlardan değildir?

- 2020 yılının ocak ve ağustos ayları arasında alınan kararların çoğunda tüketiciler haklı bulunmuştur.
- GSM aboneliği ile ilgili şikâyetlerde bulunanların sayısı, cep telefonuyla ilgili şikâyetlerde bulunanlardan azdır.
- Tüketici hakem heyetlerine başvuran vatandaşların yarısı, şikâyetlerini elektronik ortamdan iletmışlerdir.
- Tüketicilerin, tüketici hakem heyetlerine şikâyet ettikleri toplam beş sektör bulunmaktadır.

MARDİN'DEN NOBEL BİLİM ÖDÜLÜ'NE

Mardin'de çiftçilikle uğraşan orta gelirli ailenin sekiz çocuğu, anne ve babalarının çocuklarını okutma isteğini ve çabalarını boşa çıkarmadı. İçlerinden birinin bilim yolundaki yolculuğu Nobel Kimya Ödülü'ne kadar ulaştı. Aziz Sancar ilk ve ortaöğrenimini -ilkokul 2. sınıf hariç- Savur'da tamamladı. Harp Okulundaki eğitimine devam eden ve o sırada evlenen abisinin daha önce Mardin'den hiç çıkmamış eşine refakat etmek için Ankara'ya gitmesi gerekti. Ankara Barbaros İlkokulunda 2. sınıfa devam ederken şivesiyle alay eden okul arkadaşları yüzünden Sancar, bir yarıyıl boyunca okulda hiç konuşmadı. "Mahalle arkadaşlarımla oynarken güzel bir Orta Anadolu şivesi kaptım." diyen Sancar ikinci dönem okulda da konuşmaya başlamıştı. Sınıf öğretmeni, Aziz Sancar'daki ışığı fark etmiş olmalı ki bir gün abisini okula çağırıp "Bu çocuk özel, siz bunun üzerinde durun, bir yerlere varacak." demişti. Bir yılın sonunda Aziz Sancar Savur'a döndü ve liseye kadar olan eğitimini burada tamamladı. Savur'da lise olmaması nedeniyle liseyi Mardin'de okudu.

O günlerde futbola düşkün olan Sancar iyi bir kaleciydi ama kendi deyimiyle "yeterince uzun boylu" olmadığı için yüksekten gelen topların gole dönüşmesi nedeniyle üstün bir kaleci olamadı. İyi ki de olamadı. Boyu biraz daha uzun olup yüksekten gelen topları karşılayabilseydi belki dünyaca ünlü "üstün" bir kaleci olacak ve yine gururlandıracaktı bizi. Ama kitaplarda adı buluşlarıyla geçmeyecek ve Türk gençlerine ilham kaynağı olamayacaktı. Bu, en büyük arzusu ve gerçekleşti. Adı, bilime yaptığı katkıları, buluşları artık kitaplardaydı. Şimdi de 1901 yılından bu yana Nobel Ödülü'ne layık görülen 169 isimden biri.

Bu metindeki fiilimsileri, cümledeki görevlerine göre aşağıdaki tabloya yazınız.

(Not: Tekrar eden sözcüklerden birini yazmanız yeterlidir.)

İsim-fiil	Sıfat-fiil	Zarf-fiil

43. Fiillere getirilen “-ma/-me, -ış/-iş/-uş/-üş, -mak/-mek” eklerini alarak cümlede isim görevinde kullanılan fiilimsiler isim-fiil olarak isimlendirilir.

Buna göre aşağıda verilen cümlelerin hangisinde isim-fiil kullanılmamıştır?

- A) Aniden gidişi herkesi çok etkiledi.
- B) Normal olan onun da gelmesiydi.
- C) Uçurtma uçurmak onun tek eğlencesiydi.
- D) Melike buraya uğrayıp gidecek.

44. Fiillere getirilen birtakım eklerle oluşturulan ve cümlede isim, sıfat, zarf görevlerinde bulunan sözcüklere fiilimsi denir.

Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde fiilimsi kullanılmıştır?

- A) Lütfen buraya bir daha benimle gelme, yalvarıyorum sana!
- B) Akşama misafirlere ellerimle güzel bir dolma yapacağım.
- C) Bundan sonra seninle konuşacağımız bir konu kalmadı.
- D) Bu karanlık yamaçta, parıltılı yıldızlarla gökyüzü çok güzel görünüyor.

45. (I) Her gün işten çıkınca mutlaka oraya uğrar, bir bardak çay içerim. (II) Çayın büyüleyen kokusu beni oraya çağırır. (III) Çayıma az da olsa mutlaka şeker atarım. (IV) Bu çay gün boyu yorgunluğumu alan bir ilaca dönüşür.

Bu metinde numaralanmış cümlelerden hangisinde fiilimsi kullanılmamıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

46. Fiil kök ve gövdelerine getirilen birtakım eklerle cümlede başka bir eylemi etkileyen veya niteleyen sözcükler zarf-fiil olarak görev yapar.

Buna göre aşağıda verilen cümlelerin hangisinde zarf-fiil kullanılmıştır?

- A) Çevre ve temizlik sevgisi erken yaşta kazanılmalıdır.
- B) Bu bölgedeki kalabalık giderek artıyor.
- C) Çeşitli problemler bir türlü peşimi bırakmıyor.
- D) Konuşma sırası gelmesine rağmen o konuşmadı.

47. I. Bilinmez yerlerden buralara kadar geldi.
II. Bütün soruları bilen çocuk çok mutluydu.
III. Şehre gelişi herkesi memnun etmedi.

Bu cümlelerdeki altı çizili fiilimsilerin türleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

- A) İsim-fiil, Zarf-fiil, Zarf-fiil
B) İsim-fiil, Sıfat-fiil, Zarf-fiil
C) Sıfat-fiil, İsim-fiil, Sıfat-fiil
D) Sıfat-fiil, Sıfat-fiil, İsim-fiil

48. Fiil köklerine ve gövdelerine getirilen eklerle oluşturulan ve isimleri çeşitli açılardan niteleyen sözcükler sıfat-fiil olarak isimlendirilir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil kullanılmıştır?

- A) Çantasını bir kenara bıraktı.
B) Onları çözüp kitabı bırakabilirsin.
C) Yürürken bir şeyler atıştırmak istedim.
D) Çok konuşan insanları pek sevmem.

49. Zarf-fiiller cümleye zaman veya durum anlamları katabilir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil, cümleye zaman anlamı katmıştır?

- A) Salçayı havalar soğuyunca yaparız.
B) Arkadaşım buradan güle oynaya gitti.
C) Sağlığına sağlıklı beslenerek kavuşabilirsin.
D) Aynı konuları konuşup birbirinizi üzüyorsunuz.

50. Aşağıdaki cümlelerde yer alan fiilimsilerden hangisi tür bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Markete uğrayıp eve geldim.
B) Salih, kitabı okurken özetini de çıkardı.
C) Görülesi yerler vardır bu şehirde.
D) Onu görünce eski günler aklıma geldi.

51. Aşağıdaki cümlelerde altı çizli sözcüklerin hangisinde “-miş” ekinin görevi diğerlerinden farklıdır?

- A) Konuşulmuş konuları tartışmanın bir anlamı yok.
- B) Bu bahçe geçmiş yıllarda çok daha güzeldi.
- C) Verilmiş sadakanız olmasaydı zararınız büyük olurdu.
- D) Otobüs daha gitmemiş, koşarsak yetişiriz.

52. (I) Güneş, yine umutlu bir biçimde kalabalık şehrin üstüne doğuyordu. (II) Ağaçlar yavaş yavaş uyanmaya başlıyor, dallarını bir oraya bir buraya savuruyordu. (III) Yıllarca kalabalıkları ağırlayan, kirlilik ve yoğunluk altında âdeta ezilen şehrin dili olsaydı bağırını açtığı insanlara kim bilir neler söylerdi? (IV) İnsanlar, kendi hayatlarına öylesine dalmışlardı ki yaşadıkları şehri ne kadar yorduklarının farkında bile değillerdi.

Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinde fiilimsi kullanılmamıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

53. Bu metinde kaç tane fiilimsi kullanılmıştır?

“Kitabına eğilmiş çocuk, aşını pişiren kadın, tarlasını süren çiftçi, tezgâhtaki sanatkâr fenalık düşünmeye vakit bulamaz.” diyor Hoca Ahmet Yesevi. Ne güzel, ne hikmetli söylemiş! Kendi işimizle o kadar çok meşgul olalım ki başka bir şey düşünmeye ne gücümüz kalsın ne de vaktimiz.

- A) 4
- B) 5
- C) 6
- D) 7

54. Aynı ekleri alabildikleri için sıfat-fiillerle çekimli fiiller karıştırılabilir. Bu farklı görevdeki eklerin birbiriyle karıştırılmaması için anlama ve sözcüğün hangi görevde kullanıldığına bakmak gerekir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil yoktur?

- A) Kırılmış bir fincanın içindeki kahve kadardı hatırımız.
- B) İhtiyar çiftçi, nasırlaşmış elleriyle selamlamıştı bizi.
- C) Unutulmuş bir türkünün sözleri gibiydi yaşadıklarımız.
- D) Silinmiş bu defterin içindeki yazılar, okuyamam ben.

55.

Cümlenin en temel ögesi yüklemdir. Yüklem; cümlede anlatılmak istenen yargı, durum veya eylemi bünyesinde barındırır. Yüklem bildirdiği işi, durumu veya yargıyı çeşitli açılardan tamamlayan ögeler "özne", "nesne", "yer tamlayıcısı", zarf tamlayıcısı" isimleriyle cümlenin diğer ögelerini oluşturur.

Aşağıda, aynı yükleme bağlı ancak farklı ögelerle kurulan cümleler verilmiştir. Cümleleri inceleyiniz.

Çalıştık.

Çok çalıştık.

Dün çok çalıştık.

Dün babamla çok çalıştık.

Dün babamla dersimizi çok çalıştık.

Dün evde babamla dersimizi çok çalıştık.

Sınavımız yaklaştığı için dün evde babamla dersimizi çok çalıştık.

Siz de aşağıda yer alan fiil ve isim soylu yüklemeleri, çeşitli açılardan etkileyen ögelerle tamamlayarak cümleler kurunuz.

Yapacağım.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Güzeldir.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

56. Aşağıdaki cümlenin ögelerini bulunuz.

Sıradan insana bile yanık türkü söyler, geçmişten günümüze gelen bu büyülü çalgı saz.

57. Özne ve yüklem, cümlenin temel (ana) öğeleridir.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi sadece temel öğelerden oluşmuştur?

- A) Kazandığı ödülü anne ve babasına ithaf etti.
- B) Başarı, hata yapmaktan korkmayan insanlarıdır.
- C) Uyanır uyanmaz beni ara.
- D) Başka seçenek bırakmadınız.

58. "Ayten, benim en güvenilir arkadaşımıdır." cümlesinin yüklemi aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) benim en güvenilir arkadaşımıdır
- B) arkadaşımıdır
- C) güvenilir arkadaşımıdır
- D) en güvenilir arkadaşımıdır

59. Gizli özne, cümlede sözcük olarak bulunmayan, yüklem çekiminden anlaşılan öznedir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde gizli özne kullanılmıştır?

- A) Öyküler, romanlar ya da efsaneler iç dünyamızı zenginleştirir.
- B) Açtığı iş yerinde birkaç ay sonra değişikliğe gitti.
- C) Dün oynanan maçta topu dışarıya Hakan attı.
- D) Ağaçtaki elmalar bir bir yere düşüyor.

60. Aşağıdaki cümlelerin öznesine göre çatı özelliğini bulup işaretleyiniz.

Cümleler	Etken	Edilgen
Dün okula hasta olduğum için gelemedim.		
Temizlik yapıldığına göre gidebiliriz.		
Geçen hafta Çanakkale'ye gidildi.		
Geçen sene bundan daha iyisi yapıldı.		
Bunu sana yapmamalıydılar.		
Sokaklar bayraklarla süslendi.		
Palyaço, gösterisinden önce kostümünü sessizce giydi.		
Bir müddet etrafına bakındıktan sonra yola çıktı.		
Küçük köpek her zamanki gibi sahibinin peşinden gitti.		

61. Aşağıdaki fiillerin, nesnesine göre çatı özelliğini bulup işaretleyiniz.

Kelimeler	Geçişli Fiiller	Geçişsiz Fiiller
Bekle-		
Yaz-		
Sarar-		
Uyu-		
Sil-		
Yaşlan-		

62. Aşağıdaki cümleleri özne-yüklem (etken-edilgen) ilişkisi, nesne yüklem (geçişli-geçişsiz) ilişkisi ve çatı özelliği aranıp aranmaması yönünden inceleyip uygun bölümleri işaretleyiniz.

Cümleler	Etken	Edilgen	Geçişli	Geçişsiz	Aranmaz
Şair tabiatlı olanlar akşam saatlerini severler.					
Güneşin batışı insanı bazen hüzünlendirir.					
Herkes yorgun ve üzgündü.					
Peri bacaları ormanına düştük.					
Milletlerin eşref saatlerini büyük dâhiler keşfeder.					
Tek isteği biraz daha kitap okumaktı.					
Ateş, düştüğü yeri yakar.					
Kayısların yarısı kurutuldu.					
İçimde anlatılmaz bir sevinç vardı.					

63. Aşağıdaki cümleleri, yüklemelerin çatı özelliklerine göre inceleyip uygun bölümleri işaretleyiniz.

	Cümleler	Özne - Yüklem İlişkisi		Nesne - Yüklem İlişkisi	
		Etken	Edilgen	Geçişli	Geçişsiz
1	Türkiye'nin en büyük akvaryumunda 12 bin balık yaşıyor.				
2	Belki her gün pek çok sorunla yüz yüze geliyorsunuz.				
3	Romanlarda karakter yaratılırken çok sıkıntı çekilir.				
4	Burada söz konusu yapıtın türü ve kimi özellikleriyle ilgili bilgi verilmiştir.				
5	Gözlerimi açtığımda beliren o ilk görüntüleri hayal meyal hatırlıyorum.				
6	Sağlığımız için binanın tamamı temizletildi.				
7	Kahvaltı masasında reçeller, peynirler ve annemin kızarttığı ekmekler duruyor.				
8	Bahçeye açılan kapıdan dışarı çıktı.				
9	Her sabah "İstanbul'da yaşadığım için ne kadar şanslıyım!" diyorum.				
10	Limon ve mandalina ağaçlarının yeşil serinliğini hissetti.				
11	Bu yazıda kanıtlanabilir veri kullanılmıştır.				
12	Çoraplarını ayağına aceleyle geçirip aşağıya inmiş.				

64. Türkçede yüklem sona olduğu cümleler "kurallı", sona olmadığı cümleler ise "devrik" olarak adlandırılır. Aşağıdaki cümleleri, yüklemine göre inceleyip ilgili kutucuğu "X" ile işaretleyiniz.

Cümleler	Kurallı	Devrik
İslamiyet öncesi Türk edebiyatı, MÖ 4000'li yıllardan başlar.		
Alman arkeolog Klaus Schmidt, ilk tapınağın da yer aldığı Şanlıurfa Göbeklitepe'nin insanlık tarihini değiştirdiğini söyledi.		
Kaybettiğin her şey başka bir surette geri döner bir gün.		
Güzel bir yüz, kötü bir huyla beraber olunca yoktur bir değeri.		

65. Aşağıdaki cümlelerin yapılarına göre çeşitlerini yanlarındaki boşluğa yazınız.

Tek Yüklemler Cümle

İçinde Fiilimsi Bulunan Cümle

Virgülle ya da Noktalı Virgülle Ayrılmış Birden Çok Yüklemler Cümle

Bağlaçla Birbirinden Ayrılmış Birden Çok Yüklemler Cümle

1	Mademki bu işi yapıyorum, en iyisini yapmalıyım.
2	Başarılı yazarlar, hemen her sözcüğünde dilin sıcaklığını hissettirenlerdir.
3	Kitaplar, en soyut gerçekleri bile somutlaştırarak verir.
4	Onlarca bisikletli öğleden sonra Göztepe Parkı'nda buluşuyor.
5	Okur bizimle aynı görüşte olmayabilir ama yazımızı okurken bir kuşku büyümeli içinde.

66. Anlamlarına göre sıralanan aşağıdaki cümle çeşitlerini, tabloda yer alan uygun özellikteki cümlelerin yanındaki kutucuklara numaralarıyla yazınız.

1. Olumlu Cümle
2. Olumsuz Cümle
3. Olumlu Soru Cümlesi
4. Olumsuz Soru Cümlesi

	Cümleler	Anlam Özelliği veya Özellikleri
a.	Beş on dakikalığına da olsa dünyanın kargaşasından uzaklaştım.	
b.	Neden bu akşam sinemaya ya da tiyatroya gitmeyeceklermiş?	
c.	Bin ölçüp bir biçmeli.	
ç.	Açılış törenine kimlerin katılacağı belli mi?	
d.	Artan yemeklerinizi sokak hayvanlarına verin.	
e.	Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!	
f.	Of of, vakit gelse de memlekete bir gitsem!..	
g.	İşini iyi yapmazsan bir sonraki filmde de rol alamazsın.	
h.	Söylediklerimi anlıyor musun?	

67. Aşağıdaki cümlelerin özelliklerini yazınız.

***Perdeleri yıkayacak mısın bugün?**

Yüklemnin türüne göre:

Yüklemnin yerine göre:

Anlamına göre:

Yapısına göre:

***Çok çalıştı ancak sınavı kazanamadı.**

Yüklemnin türüne göre:

Yüklemnin yerine göre:

Anlamına göre:

Yapısına göre:

***Mart kapıdan baktırır; kazma, kürek yaktırır.**

Yüklemnin türüne göre:

Yüklemnin yerine göre:

Anlamına göre:

Yapısına göre:

***Beni üzen tek şey, hatıralardır.**

Yüklemnin türüne göre:

Yüklemnin yerine göre:

Anlamına göre:

Yapısına göre:

***Ben değilim bu suçun sorumlusu.**

Yüklemnin türüne göre:

Yüklemnin yerine göre:

Anlamına göre:

Yapısına göre:

***Ağlamamak için kendini zor tuttu.**

Yüklemnin türüne göre:

Yüklemnin yerine göre:

Anlamına göre:

Yapısına göre:

68. "Tam otonom sürüş için en az 4. düzey bir otomobil geliştirmek gerekiyor."

Bu cümledeki altı çizili ifadede nokta (.) hangi işleviyle kullanılmıştır?

- A) Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.
- B) Kitap, dergi vb.nin künyelerinin sonuna konur.
- C) Bazı kısaltmaların sonuna konur.
- D) Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur.

69. Aşağıdakilerin hangisinde bir noktalama yanlışı yapılmıştır?

- A) Yarın oldu mu erkenden yola çıkarız?
- B) Ehliyet sınavı 09.05.2021'de yapılacakmış.
- C) Vah vah, yazık oldu o kadar insana!
- D) Yaşadıklarını -acılarını- anlatmaya başladı.

70. Türkiye'nin ilk millî sondaj gemisi Fatih () Karadeniz'de 320 milyar metreküplük bir doğal gaz kaynağı tespit ederek dünya enerji tarihi için büyük bir başarıya imza attı.

Yukarıdaki cümlede yay ayrıçla gösterilen yere hangi noktalama işareti gelmelidir?

- A) Noktalı virgül (;)
- B) Nokta (.)
- C) Virgül (,)
- D) İki nokta (:)

71. * Kurum, kuruluş ve kurul adlarına gelen ekler, kesme işareti ile ayrılmaz.
* Özel isimlere getirilen yapım eklerinden sonraki çekim ekleri kesme işareti ile ayrılmaz.
* Cümle içinde virgüllerle ayrılan tür veya takımların arasına noktalı virgül konur.
* Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerinden sonra virgül konur.

Bu açıklamalara göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama yanlışlığı yoktur?

- A) Nihat Sami Banarlı'nın "Türkçe'nin Sırları" kitabını okudun mu?
B) 2004 yılında Meram Anadolu Lisesi'nden mezun olmuş.
C) "Al-, yap-, sat-, okut-, yazdır-, içir-" kök ve gövde hâlindeki sözcüklerdir.
D) Bizlere -iyi bir çocuk kitabı nasıl özelliklere sahip olmalı- diye sordu.

72. * Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel isimler büyük harfle başlar.
* Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar.
* Yer adları (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar.
UYARI: Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar.
* Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle başlar.
UYARI: Özel ada dâhil olmayan gazete, dergi, tablo vb. sözler büyük harfle başlamaz.

Bu kurallara göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Nasrettin Hoca; Eskişehir'in Hortu Köyü'nde doğmuş, Akşehir'e daha sonra yerleşmiştir.
B) Daha önce hiç Hindistan Cevizi yemediğini söyledi.
C) En son 2017 yılında gittiğim Rize'yi gezmek için Temmuz belki de en doğru zaman.
D) Kaplumbağa Terbiyecisi tablosunun bin parçalık yapbozunu satın aldım.

73. Somut olarak yer bildirmeyen alt, üst ve üzeri sözlerinin sona getirilmesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Biz de bayramüstü detaylı bir alışveriş yapalım, dedik.
B) Yere dizüstü oturup babasını dikkatlice dinledi.
C) Yakalanan suçlu, hemen göz altına alındı.
D) Son günlerde çok olağan üstü şeyler yaşandı.

74. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Onun çocukluğu doğanın işleyişine duyduğu merakla ve araştırma hevesiyle geçmiş.
B) Denizli'nin Çameli İlçesinde daha önce başka yerde görülmemiş bir bitki keşfedildi.
C) Kutuplarda yaşayan canlıların derilerinin altında kalın bir yağ tabakası vardır.
D) Milattan önce 600'lü yıllarda Thales, Keops Piramidi'ni ölçmek için gölgeden yararlanmış.

(İlk 75-78. soruları aşağıda verilen metni dikkate alarak cevaplayınız.)

İmparatorluk dönemlerinden tutun da modern toplumlara kadar, insanların ve eşyaların bir yerden bir yere verimli bir şekilde taşınması tüm toplumların ekonomik sistemlerinin çalışması için önemli olmuştur. Endüstri Devrimi'nden önce taşımacılık sektörü, karada hayvan gücüne, denizde rüzgâr gücüne bağlıydı. Doğal olarak taşıma kapasiteleri ve hızları hayli sınırlıydı. 18. yüzyılın sonlarına doğru Avrupa'da kanal sistemlerinin oluşturulmaya başlanmasıyla daha çok insan ve daha fazla yük taşınmaya başladı ve bununla bağlantılı olarak bölgesel ticaret hacmi de arttı. Endüstri Devrimi'nden sonra kanal sistemleri ve raylı sistemler başta olmak üzere taşımacılık sektöründe de büyük gelişmeler oldu. Buhar gücü sayesinde daha hızlı gerçekleşen taşımacılık faaliyetleri yine de ihtiyaçları karşılamaktan uzak görünüyordu. Modern taşımacılık sistemi sayılabilecek gelişmeler için ise 19. yüzyılın sonlarını beklemek gerekliydi. Motor ve yakıt teknolojisindeki gelişmeler, maliyetleri düşürmenin yanı sıra daha fazla yükün daha hızlı taşınmasını da mümkün kıldı. Bu dönemin sağladığı diğer bir büyük gelişme ise şehir içi taşımacılıkla ilgiliydi. Kent nüfuslarının artması toplu ulaşım araçlarının yapılmasını kaçınılmaz kıldı. Elektrik enerjisi 1880'lerde yaygın olarak kullanılmaya başlanmış ve özellikle Batı Avrupa'da ve ABD'de tramvayların kullanılmasıyla kentsel ulaşım sistemlerinde önemli değişikliklere yol açmıştı. Nüfus yoğunluğunun fazla olduğu yerlerde yer altı metro istasyonlarının inşa edilmesi de yine bu döneme rastlamaktadır. 1863'te Londra'da başlayan bu çalışmalar bir ilk olarak dikkat çeker. Aynı yıl Paris Fuarı'nda farklı bir ulaşım yöntemi olarak tanıtılan bisiklet ise önce zenginler tarafından bir eğlence aracı gibi kullanılmış ancak daha sonraları işçi sınıfının ulaşım aracı hâline dönüşmüştür. Günümüzde dünyanın farklı yerlerinde bisiklet ve türevleri hâlâ ulaşım aracı olarak yaygın bir şekilde kullanılıyor.

75. Bu metinden aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Kentleşme ile birlikte şehir içi toplu taşıma ihtiyacı ortaya çıkmıştır.
- B) Bisikletin kullanılış amacı zamanla değişmiştir.
- C) Motor ve yakıt teknolojisindeki gelişmeler hızlı taşımacılığı sağlamıştır.
- D) Modern taşımacılık 18. yüzyılın sonlarında başlamıştır.

76. Bu metne getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yolcu ve Yük Taşımacılığının Ekonomiye Katkısı
- B) Geçmişten Günümüze Taşımacılığın Seyri
- C) Modern Taşımacılık Sistemleri
- D) Kentleşme ve Toplu Ulaşım

77. Metinde hangi anlatım biçimi kullanılmıştır?

- A) Açıklama
- B) Tartışma
- C) Betimleme
- D) Öyküleme

78. Anlatım biçimi ve düşünceyi geliştirme yolları dikkate alındığında metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneme
- B) Makale
- C) Eleştiri
- D) Köşe Yazısı

79.

Ortalama bir insan beyni yaklaşık 100 milyar sinir hücresi içerir. Bu hücrelerin pek çoğu binlerce başka sinir hücresine bağlıdır. Böylelikle devasa bir bilgi depolama kapasitesinde, dev bir ağ oluşur. Yeni bilgiler öğrenirken sinir hücreleri arasındaki bağlantı sayısı ve sinyal ileti gücü değişir. Bağlantı sayısı ve gücü, söz konusu sinirlerin uyarılma sıklığıyla orantılıdır. Sürekli uyarılan sinirler arasındaki bağlantılar artarken kullanılmayan bağlantılar zayıflayarak kopar. Bu nedenle öğrenme süreci hafızayla yakından ilişkilidir. Bilgilerin depolanması hafızanın görevidir. İnsan beyni yeni öğrendiği bilgiyi çok kısa süreyle kullanacaksa kısa süreli hafızaya atar. Uzun süreli hafızaya atılan bilgiler ise kalıcı olarak depolanır ve daha sonra kullanılabilir. Bireyin; öğrenmek istediği konu üzerinde kafa yormasının, bilginin bireyin gündelik yaşamında gerçekleştirdiği eylemler yoluyla sunulmasının -örneğin kimyanın yemek pişirirken, fiziğin buz üzerinde bir denge oyunu oynarken öğretilmesi- ve öğrenilen bilginin sürekli kullanılmasının, bilginin kalıcı hafızaya aktarılmasında önemli olduğu belirtilse de yeni araştırmalar ezberleri bozan bulgular sunuyor.

Metinle ilgili,

- I. Bilgilendirici bir metin türünden alınmıştır.
- II. Tanımlama yapılmıştır.
- III. Karşılaştırmadan yararlanılmıştır.
- IV. Kişileştirme yapılmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

80. Bir okulda yapılan koşu yarışmasına öğrencilerden Akif, Bora, Eymen, Suat ve Veli katılmıştır. Yarışmanın sonucu ile ilgili bilinenler şunlardır:

- Suat; yarışmayı Akif'in arkasında, Eymen'in önünde tamamlamıştır.
- Bora, yarışmayı Eymen'in arkasında tamamlamıştır.
- Veli, yarışmayı beşinci olarak tamamlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Yarışmayı Eymen birinci olarak tamamlamıştır.
- B) Yarışmada Bora üçüncü olmuştur.
- C) Suat, yarışmayı ikinci olarak tamamlamıştır.
- D) Akif, yarışmada dördüncü olmuştur.

81. "Bu mevzuda küçük düşünmen sana bir yarar sağlamaz."

"Büyük" sözcüğü, aşağıdakilerin hangisinde bu cümledeki "küçük" sözcüğünün zıt anlamlısı olarak kullanılmıştır?

- A) Meyvelerin büyüklerini başka yerde değerlendirelim.
- B) Üniversitede benden birkaç yaş büyük arkadaşlarım da var.
- C) Geleceğine büyük bakarsan ancak o zaman bir şeyler başarırısın.
- D) Bu kasaları ve eşyaları yüklemek için daha büyük bir araç lazım.

82. Fiilimsiler; fiil kök ya da gövdelerinden türeyen, aldıkları birtakım eklerle cümle içinde isim, sıfat ya da zarf görevinde kullanılan sözcüklerdir. Fiilimsiler; isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil olmak üzere üçe ayrılır. Fiilden türeyip fiilimsi eki aldığı hâlde bir varlığa kalıcı isim olan kelimeler fiilimsi olarak değerlendirilmez.

Buna göre,

- I. Projesini erkenden bitirip herkesin takdirini kazandı.
- II. Duraktaki dolmuş, insanları içeri almadı.
- III. Yazı yazmak, yazana çok şey kazandırır.
- IV. Pastanede hep birlikte dondurma yedik.

cümlelerinin hangilerinde fiilimsi kullanılmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

83. (I) Özellikle insanların ulaşmakta zorlandığı tehlikeli yerlerin araştırılması için kâşif robotlar uzun süredir kullanılıyor. (II) Örneğin Mars'ı incelemek üzere Opportunity adlı bir uzay aracı gönderilmiş; Mars'la ilgili birçok önemli veri elde edilmişti. (III) Ancak Opportunity'de olduğu gibi bu robotlar bozulduğunda araştırmalar yarım kalabiliyor. (IV) Son zamanlarda sürü hâlinde hareket edebileceği hatta kendi başına araştırma yapabileceği söylenen (?) mini robot böceklerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar da hızlandı.

Bu metinde numaralandırılmış cümlelerin hangisinde noktalama yanlısı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

84. "Geride kaldı hayattan tat aldığımız günler."

Bu cümledeki altı çizili kelime grubu cümlenin hangi ögesidir?

- A) Yüklem B) Belirtili nesne C) Belirtisiz nesne D) Özne

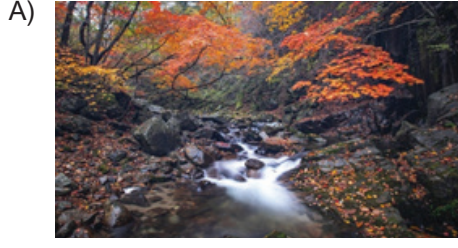
85. I. Gündüz vakti mavi gözükten, Ay'ın atmosferidir.
II. Uluslararası Tenis Federasyonu her sene dört büyük tenis turnuvası düzenliyor.
III. Mısırlılar, Keops Piramidi'ni yaparken 2,5 milyon parça taş kullanmış.
IV. CD kutularını kullanarak evinizde saksı yapabilirsiniz.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisi yüklem türüne göre farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV

86. Berk, resme ve fotoğrafçılığa ilgi duymaktadır. Bilgisayarında birçok resim ya da fotoğraf örneği bulunmaktadır. Gerçek dışı resimlere ya da fotoğraflara ilgi duyan Berk, doğayı ya da varlıkları olduğu gibi yansıtan resim ya da fotoğrafları çok sevmemektedir.

Buna göre aşağıdaki görsellerden hangisi Berk'in ilgi duyduğu resim ya da fotoğrafa ait olabilir?

87.

S	Kedimizin ameliyatı yapıldı, birkaç saat sonra taburcu edildi.
E	Kitabın fiyatı biraz yüksekti ancak derslerim için gerekliydi.
M	Ne zaman konuşacağını bilmeyen insanlar beni yorar, o yüzden sevmem.
İ	Yel değirmenleri günün bu saatinde hareketlenmeye başlar, birkaç saat çalışırdı.
R	Yönetmen, Atatürk'ü canlandıran genci tebrik etti; oldukça iyi oynamıştı.
A	Mağazadaki güvenlik kameraları tahrip edilmiş ve soyulmuş.

Yukarıdaki tabloya göre özne eksikliği olan cümlelerin başındaki harfler yukarıdan aşağıya sıralandığında hangi sözcük ortaya çıkar?

A) SERA

B) EMİR

C) SEMA

D) MİRA

88. “Kartalın beğenmediğini kargalar kapışır.” atasözüyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yüklemnin türüne göre fiil (eylem) cümlesidir.
- B) Yapısına göre birden çok yüklemli cümledir.
- C) Yüklemnin yerine göre kurallı cümledir.
- D) Anlamına göre olumlu cümledir.

89. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Okula gitmesini çok seviyorum.
- B) İlbaharda ağaçlar çiçek açıyorlar.
- C) Ailesini arayarak durum hakkında bilgi verildi.
- D) Babam çayı az, kahveyi ise hiç içmezdi.

90. 1931 yılında Dünya Hayvanları Koruma Federasyonu 4 Ekim’i Dünya Hayvanları Koruma Günü olarak ilan etti. Her yıl 4 Ekim’de tehlike altında olan hayvanlarla ilgili farkındalık yaratmak ve hayvan haklarını gündeme getirmek amacıyla çeşitli etkinlikler yapılıyor. Türkiye’de çeşitli alanlarda çalışma yürüten 230 sivil toplum kuruluşu, Dünya Hayvanları Koruma Günü’nde yaptığı açıklamada “Dünya’yı birlikte yaşadığımız diğer canlılarla paylaşıyoruz. Ormanlar, dağlar, dereler hepimizin yaşam kaynağı ve hepimizin yaşamı birbirine bağlı. Bu nedenle haklarını bizim dilimizde ifade edemeyen tüm canlıların sesi olmak için bir aradayız.” diyerek yalnızca diğer canlıların değil, hayvanların da yaşam hakkının korunması için avcılığın bir an önce yasaklanması gerektiğinin altını çizdi. Spor veya hobi amaçlı ya da bir turizm faaliyeti olarak yaban hayvanlarının öldürülemeyeceğini, yaşam hakkının ihaleye açılmayacağını belirten 230 sivil toplum kuruluşu, Tarım ve Orman Bakanlığının avcılığı tamamen yasaklaması için binlerce doğaseverin desteğiyle bir imza kampanyası da başlattı.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım ve Orman Bakanlığının faaliyetleri
- B) Nesli tükenme tehlikesi altında olan hayvanlar
- C) Dünya Hayvanları Koruma Federasyonunun kuruluşu
- D) Hayvanların yaşam hakkının korunması

91. Doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye değişmeyen, gerçekliği kanıtlanabilir ve ölçülebilir olan yargılara “nesnel yargı”, bu yargıların kullanıldığı anlatıma “nesnel anlatım” denir.

Aşağıdaki metinlerin hangisinde nesnel anlatıma başvurulmuştur?

- A) En kötüsü nedir bilir misin? Tanıyamamak kendini. Kendinle birlikte şu doğayı, yeşili, maviyi tanıyamamak... Kendine dair olanları anlayamamak... Sorgulayamamak bir konuyu, tabiatına hiç uğramamak, anlamamak en muhtaç hâlleri...
- B) İki arada bir derede; orada yabancı, burada yabancı bu insanların gelişleri ne kadar sevinçliyse dönüşleri o kadar hüzünlü olurdu ve hepsinin özlemi babaevinde bir tas çorbaydı. Babaevi de özlemle açardı onlara kucağını.
- C) Göz kamaşması, gözün alışık olduğu aydınlatma düzeyini aşır görme yetisinin bozulması ve nesnenin görünürlüğünün kaybolmasıdır. Eğer ışık kaynağı, aydınlattığı nesneden daha belirgin ise aydınlatma kötüdür. Yoğun ışık gözü rahatsız eder. Göz yoğun ışık ile karşılaştığında dengesini kaybeder ve kamaşır.
- D) Kitaplar, sıkı dostların en güzel buluşmalarına vesile olur bazen, bazen de tanıklık eder en derin ayrılıklara. Kimi için keyiftir, kimi içinse vazgeçilmez. Kimi en sevdiği kitapları onunla okur, kimiye en sevdiği kitapları onunla yazar.

92. Manavgat denilen çağlayan bile
Benim gözyaşımın durgun sayılır.

Yukarıdaki dizelerde yer alan söz sanatının özdeşi hangi seçenekte kullanılmıştır?

- A) Sekizimiz odun çeker,
Dokuzumuz ateş yakar,
Kaz kaldırmış başın bakar,
Kırk gün oldu kaynatırım, kaynamaz.
- B) Senin yanımdayken avuçlarımda,
Suda sabun gibi eriyor zaman.
Ve sanki yağ gibi kayıp gidiyor,
Bir balık ellerimin arasından.
- C) Şakaklarıma kar mı yağdı, ne var?
Benim mi Allah'ım bu çizgili yüz?
Ya gözler altındaki mor halkalar?
Neden böyle düşman görünürsünüz,
Yıllar yılı dost bildiğim aynalar?
- D) Yüce dağlar birbirine göz eder,
Rüzgâr ile mektuplaşır, naz eder,
Gâhi duman bürür, gâhi yaz eder
Dereli, tepeli, köşeli dağlar.

93. Şeyma, Taha, Feyza, Mustafa ve Burhan adlı kuzenlerin hangi yemekleri ve tatlıları sevdiğini aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. Tabloda sevdiğini yemek veya tatlılar "√" işaretiyle, sevmedikleri yemek veya tatlılar ise "X" işareti ile belirtilmiştir.

KİŞİLER	YEMEKLER			SEVDİKLERİ TATLILAR
	Mantı	Taze fasulye	Etlı ekmeđ	
1. kuzen	X	X	√	Sütlaç
2. kuzen	X	√	√	Kadayıf
3. kuzen	√	X	√	Sütlaç
4. kuzen	X	X	√	Baklava
5. kuzen	√	√	X	Muhallebi

Şeyma, Taha, Feyza, Mustafa ve Burhan adlı kuzenlerle ilgili bilinenler şunlardır:

- Şeyma mantı ve etli ekmeğ sevdiğini belirtmiştir.
- Taha kadayıf ve baklava gibi şerbetli tatlıları sevmektedir.
- Burhan ve Taha'nın sevdiğini ve sevmedikleri yemekler aynıdır.
- Feyza, mantı yemeđini sevmektedir.

Bu bilgilere göre beş kuzenin isimleri hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) 1. kuzen: Taha
2. kuzen: Mustafa
3. kuzen: Şeyma
4. kuzen: Burhan
5. kuzen: Feyza
- B) 1. kuzen: Burhan
2. kuzen: Mustafa
3. kuzen: Şeyma
4. kuzen: Taha
5. kuzen: Feyza
- C) 1. kuzen: Taha
2. kuzen: Burhan
3. kuzen: Mustafa
4. kuzen: Feyza
5. kuzen: Şeyma
- D) 1. kuzen: Feyza
2. kuzen: Burhan
3. kuzen: Mustafa
4. kuzen: Şeyma
5. kuzen: Taha

94.

Jaguar, daha çok Amerika kıtasında bulunur. Jaguara “yeni dünya kedisi” denir. Jaguarların desenleri detaylı incelenecek olursa büyük yuvarlakların ortasında noktalar vardır. Jaguarlar genç yaştan itibaren tek yaşamaya başlar. Dişi jaguarlar 14-15 aylık olduktan sonra annelerini terk eder. Erkek jaguarlar ise 18-20 aydan sonra tek başlarına yaşamaya başlar. Yaşam süreleri 13-15 yıl arasındadır. Jaguarlar leoparlardan çok daha güçlüdür. Hatta kedigiller familyasında en güçlüdür.

Leopar, Asya ve Afrika kıtalarında yaşar. Leopara “eski dünya kedisi” denir. Leoparlarda desenler, daha küçük yuvarlaklar içerir ve bunlar noktasızdır. Leoparlar 24 aydan sonra ailelerini terk eder. Vahşi doğada 12-15 yıl arasında yaşar. Bazı durumlarda dişi leoparların 17 yıl yaşadığı da olur. Kedigiller familyasından olan leoparlar, ağaçlara çok rahat bir şekilde tırmanır.

Bu metinlere göre aşağıdakilerden hangisi jaguarlarla leoparlar arasındaki farklardan biri değildir?

- A) Yaşadıkları bölgeler
B) Desenleri
C) Ait oldukları familya
D) Yalnız yaşamaya geçme süreleri

95. Ayşe, haftanın belirli günleri simit, çörek, börek, mantı ve yaş pasta yapmıştır. Aynı gün içinde birden fazla hamur işi yapmamıştır. Bu yiyecekleri yaptığı günlerle ilgili şunlar bilinmektedir:

- Pazartesi günü çörek, pazar günü yaş pasta yapmıştır.
- Böreği, simitten önceki gün yapmıştır.
- Yaş pastadan önceki iki gün hiçbir şey yapmamıştır.
- Manti ve simidi bir gün arayla yapmıştır.

Buna göre Ayşe mantıyı hangi gün yapmıştır?

- A) Pazartesi
B) Salı
C) Çarşamba
D) Cumartesi

96. Birden çok yüklemli cümlelerde yüklem, virgülle ya da noktalı virgülle birbirlerine bağlanır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, virgülle ayrılmış birden çok yüklemli bir cümledir?

- A) Seni düşündüğünü biliyorum ancak bunu, sana anlatması gerekirdi.
B) Sonbahar, kimine göre hüznün kimine göre ölüm mevsimidir.
C) Üç çiçek tohumu vardır şu gördüğün saksıda: fesleğen, krizantem, nergis.
D) Saçlarından yıldızlar akıyordu, çocuk gece karası saçını Ay'a taratırdı.

97. Bu sabah hava berrak;
Bu sabah her şey billurdan gibi.
Gök masmavi bu sabah,
Güzel şeyler düşünelim diye.
Yemyeşil oluvermiş ağaçlar,
Bulutlara hayretinden.

Bu dizelerin şairi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Umutlu B) Sabırlı C) Anlayışlı D) Telaşlı

98.

On kısa hikâyeden oluşan kitap, içinde yaşadığımız gerçeklikle oyun oynayarak başka bir gerçekliğin kurgulanabilir olduğunu gösteriyor, hikâyeleri eğip büküyor, ezberleri bozuyor, çocuk okurlara yepyeni soruların kapısını aralıyor. Hayvanlar âlemi ile ilgili “bildiğimiz” doğruları her bir hikâyede yeniden kurgulayan yazar; başka bir âlemdeki gerçekliğin insan topluluğuna uyarlanmasına imkân sağlayarak, hayatla/dünyayla kademe kademe tanışan çocuk okuru, ona uzun süre eşlik edebilecek nitelikte bir kitapla buluşturuyor.

Bu metinde, “bildiğimiz” sözcüğünün tırnak içinde yazılmasının amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sözü edilen doğruların toplumun büyük bir kesimince bilindiğini vurgulamak
B) Aslında tam olarak bilmediğimizi, bildiğimizi sandığımızı anlatmak
C) Sözü edilen doğruları bilebilmek için kitabın mutlaka okunması gerektiğine dikkat çekmek
D) İnsanın düşünebilen ve dolayısıyla bilen tek canlı türü olduğunu hatırlatmak

99.

Apartman kapısında haftanın birkaç günü bu olayı yaşıyorum. Kapıyı tebessüm ederek açtığım komşularımızdan bazıları, sanki onlara kapıyı açmak zorundaymışım gibi burnu havada bir şekilde beni es geçiyor ve bir teşekkür çok görüyor. Bozuluyorum tabii... Ama kızgınlığımı dindirmenin bir yolunu buldum neyse ki. Onları utandırmak için etmedikleri teşekkür karşılık “Bir şey değil!” diyorum. Neyse ki bazıları teşekkür etmeyi öğrenmeye başladı. Gerçi “Teşekkür ederim.”, önce “teşekkürler”e, sonra “teşekkür”e, daha sonra “sağ ol”a evrildi. Başka bir kaçış noktası da “Eyvallah”. Bunların hiçbirini söylemeyenlerimiz de var tabii. Dahası, demeyi beceren arkadaşlarımıza dönüp rica etmek de kalmadı! Ona da bir “Eyvallah...” Kabul edelim, millet olarak teşekkür cimrisiyiz. Bir öğrenemedik gitti. Herhâlde kudreti en az anlaşılmalı sözcüklerimizden biri “teşekkür”. Komşumuza, otobüs şoförüne, mağaza görevlisine ya da iş arkadaşımıza teşekkür çok görüyoruz, sanki ağızımızdan cımbızla çekiliyor. Oysa faydalarını bir bilerseniz şu iki kelime ne kapılar açıyor! Ben değil yahu bilim öyle diyor!

Metnin yazarının şikâyet ettiği asıl konu nedir?

- A) İnsanların artık “teşekkür etme”yi ve bu iki sözcüğün önemini unutması
B) Özellikle çok katlı binalarda yaşayanlar arasında komşuluk ilişkilerinin zayıflaması
C) Teşekkür etmenin gücünden bilim dünyasının habersiz olması
D) “Teşekkür ederim” sözünün yerine başka sözlerin tercih edilmesi

100.

Yağmurlar yağar, olur bir serin ince dere,
Bir gümüş kemer gibi ovidan akıverir.

Yukarıdaki dizelerde yer alan söz sanatı hangisidir?

- A) Karşıtlık (Tezat) B) Konuşurma C) Kişileştirme D) Benzetme

101. "Etkili kişi kendi yakınlarına yardımcı olamaz." açıklaması aşağıdaki atasözlerinin hangisine aittir?

- A) Mum dibine ışık vermez.
B) İşleyen demir ışıldar.
C) Bugünün işini yarına bırakma.
D) İş insanın aynasıdır.

102. Orta Asya dillerinden Çağataycada "hare gibi, damarlı" anlamına gelen "ebre" kelimesi ebru sanatının bilinen ilk adıdır. Bu sanatın İran'a geçmesiyle birlikte ebru sıvısının üzerindeki renklerin, bulutu andıran şekillere benzetilmesinden dolayı Farsça "bulutumsu" anlamına gelen ebrî denmiş, zamanla ebrî söylenişi Türkçede ebru olarak değişmiştir. Ebru sanatıyla uğraşan kişilere ebrucu, ebru sanatçısı, ebru ustası ya da ebruzen denir. Bilinen en eski Türk ebruculardan biri, 16. yüzyılda yaşayan Şebek Mehmed Efendi'dir. İbrahim Ethem Efendi, Necmeddin Okyay, Mustafa Düzgünman da ebruculuğun gelişmesine önemli katkıları bulunan ünlü ebru sanatçılarıdır. Geleneksel sanatların hepsinde olduğu gibi ebruda da usta çırak ilişkisi oldukça önemlidir. Günümüzde ebru eğitimi hem geleneksel yollarla hem de üniversitelerin güzel sanatlar bölümlerinde verilmektedir.

Metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Ebru sanatı ne zaman ortaya çıkmıştır?
B) Ebru kelimesinin kökeni nedir?
C) Ebru sanatının gelişiminde payı olan Türk sanatçıları kimlerdir?
D) Ebru nerelerde öğretilmektedir?

103.

- I. Hepsi kara yoluyla buraya ulaşmak istemiş, vapuru kullanmayı akıl edememiş.
II. Kimse bahçede olan biteni görmemiş, bir ses dahi duymamıştı.
III. Çalışanların çoğu sağlık raporu almış, girişteki görevliye teslim etmiş.
IV. Hiçbiri donmak üzere olan ayaklarına aldırıyor, ölüm pahasına cepheye ilerliyordu.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde özne-yüklem uyumsuzluğundan kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve IV

CEVAP ANAHTARI

1. A

2. En verimli yağmur, alın teridir.

3.

x			x	x	
---	--	--	---	---	--

4. Bir ilgi veya benzetme sonucu sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamlara mecaz anlam denir.

5. (f, a, c, b, e, d)

6. (Şifre: KISSA)

7. 1-d, 2-f, 3-a, 4-ç, 5-b.
6-h, 7-g, 8-ğ, 9-c, 10-e

8. B

9. C

10. C

11. A

12. D

13.

1. Neden-sonuç
2. Beğeni
3. Koşul
4. Üzüntü
5. Kararsızlık
6. Amaç-sonuç
7. Neden-sonuç
8. Koşul
9. Sitem
10. Pişmanlık
11. Amaç-sonuç

14.

1. Nesnel cümle
2. Öznel cümle
3. Öznel cümle
4. Nesnel cümle
5. Öznel cümle
6. Öznel cümle
7. Öznel cümle
8. Öznel cümle

15. D, Y, D, Y, D, D

16.

1. İçerik
2. İçerik
3. Üslup
4. İçerik
5. İçerik ve Üslup
6. İçerik ve Üslup
7. Üslup

17.

- K. Tamlama Yanlışlığı
A. Nesne Eksikliği
L. Bağlaç Yanlışlığı
V. -
S. Çatı Uyuşmazlığı
E. -
M. Özne-Yüklem Uyumsuzluğu
F. -
T. Yer Tamlayıcısı Eksikliği
İ. Zarf Tamlayıcısı Eksikliği
N. Özne Eksikliği
A. -
R. Tamlama Yanlışlığı
I. Yüklem Eksikliği

(ŞİFRE: VEFA)

18. D

19. D

20. C

21. B

22. A

23. C

24. B

25. B

26.

1. Metin: Tartışma
2. Metin: Öyküleme
3. Metin: Açıklama
4. Metin: Betimleme

27. D, D, Y - D, Y, D, D

28.

1. Metin: Hikâye
2. Metin: Deneme
3. Metin: Makale
4. Metin: Destan

29.

1. ve 2. Metin

30. B

31. D

32. B

33.

1. Şiir: konuşurma
2. Şiir: benzetme
3. Şiir: abartma
4. Şiir: karşıtlık - benzetme
5. Şiir: benzetme
6. Şiir: benzetme

34. D, Y, D, D

35. B-D-C-A-B-E-C-A

36. C

37. A.

38. B

39. B

40. C

41. D

42.

İsim-fiiller: okutma, refakat etmek, gitmesi, konuşmaya, olmaması, dönüşmesi.

Sıfat- fiiller: uğraşan, devam eden, evlenen, çıkmamış, alay eden, diyen, olan, olmadığı, gelen, yaptığı, layık görülen.

Zarf – fiiller: devam ederken, oynarken, çağırıp, olup.

43. D

44. C

45. C

46. B

47. D

48. D

49. A

50. C

51. D

52. A

53. B

54. D 55. Öğrenci cevabı

56.

Söyletir: yüklem

Sıradan insana bile: yer tamlayıcısı

yanık türkü: belirtisiz nesne

geçmişten günümüze gelen bu büyüdü çalgı saz: özne

57. B

58. A

59. B

60.

x	
x	
	x
	x
x	
	x
x	
x	
x	

61.

x	
x	
	x
	x
x	
	x

62.

Etken	Edilgen	Geçişli	Geçişsiz	Aranmaz
X		X		
X		X		
				X
X			X	
X		X		
				X
X		X		
	X		X	
				X

63.

x			x
x			x
	x		x
	x		x
x		x	
	x		x
x			x
x			x
x		x	
x		x	
	x		x
x			x

64.

x	
x	
	x
	x

65.

1. **Cümle:** Virgülle Ayrılmış Birden Çok Yüklemler Cümle

2. **Cümle:** Tek Yüklemler Cümle

3. **Cümle:** İçinde Fiilimsi Bulunan Cümle

4. **Cümle:** Tek Yüklemler Cümle

5. **Cümle:** Bağlaçla Birbirinden Ayrılmış Birden Çok Yüklemler Cümle

66.

- a. Olumlu Cümle
- b. Olumsuz Soru Cümlesi
- c. Olumlu Cümle
- ç. Olumlu Soru Cümlesi
- d. Olumlu Cümle
- e. Olumsuz Cümle
- f. Olumlu Cümle
- g. Olumsuz Cümle
- h. Olumlu Soru Cümlesi

67.

Fiil Devrik Soru Tek Yüklemlî Cümle	Fiil Kurallî Olumlu/Olumsuz Bağlacı Olan Cümle
Fiil Kurallî Olumlu Birden Çok Yüklemlî Cümle	İsim Kurallî Olumlu Fiilimsi Bulunan Cümle
İsim Devrik Olumsuz Tek Yüklemlî Cümle	Fiil Kurallî Olumlu Fiilimsi Bulunan Cümle

- 68. D
- 69. A
- 70. C
- 71. C
- 72. D
- 73. A
- 74. B
- 75. D
- 76. B
- 77. A
- 78. B
- 79. B
- 80. C
- 81. C
- 82. B
- 83. B
- 84. D
- 85. A
- 86. B
- 87. A
- 88. B
- 89. D
- 90. D
- 91. C
- 92. A

- 93. B
- 94. C
- 95. B
- 96. D
- 97. A
- 98. B
- 99. A
- 100. D
- 101. A
- 102. A
- 103. B

meb.gov.tr